1945 оной мартын 13
ВТОРНИК
№ 49 (4685)
Сан 20 мүн.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

2-дохи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал РОКОССОВСКИДО

Фронтын штабай начальник Генерал-полковник БОГОЛЮБОВТА

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд данцигка зүгтэ амжалтата добтолгоёо хүгжөөжэ, мүнөөдэр мартын 10-да, түмэр ба шоссейнэ харгынуудай шухала узелнууд болохо ЛАУЕНБУРГ ба КАРТУРЗЫ (КАРТХАУЗ) гэлэг городуудые эзэлэн абаба.

ЛАУЕНБУРГ ба КАРТУРЗЫ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-лейтенант РОМАНОВСКИЙ генерал-лейтенант ГРИШИН, генерал-лейтенант ЛОГУНОВ, генерал-лейтенант ЛЯПИН, генерал-майор КИНОСЯН, генерал-лейтенант НИКУЛЬСКИЙ генерал-лейтенант ТЕРЕНТЬЕВ, генерал-майор ЧУВАКОВ, генерал-майор СУПРУН, генерал-майор КРАСНОШТАНОВ, генерал-майор ЛЯСКИН, генерал-майор ХУДАЛОВ, генерал-майор МАКАРОВ, генерал-майор ГРЕБЕННИК, полковник ЯРАМЦОВ, полковник ВЕЛИЧКО, полковник ГРЕБЕНКИН гэгшэдэй сэрэгүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ЧЕРНЯВСКИЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПАНФИЛОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ИВАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ШУЛЬГИН, полковник ДРИЛЕНОК, подполковник ЛЕЛЮК, подполковник ПЕТРОВ, подполковник ЕГОРОВ, подполковник УРВАНОВ, подполковник ...УЦ, подполковник РЕЗЯНЦЕВ, подполковник ...ЕМКОВИЧ, полковник ХАРИТОНОВ, подполковник ...АЛЫКОВ, подполковник СУИМЕНКО, подполковник ...ИКОЛАЕВЦЕВ, подполковник ЛУКЬЯНЕЦ гэгшэдэй танкистнууд; артиллериин генерал-полковник ...КОЛЬСКИЙ, артиллериин генерал-майор БЕЗРУК, артиллериин генерал-майор РАЗИНЦЕВ, артиллериин генерал-майор КОЗНОВ, полковник ЛЕОНОВ, подполковник КОРОЛЕВ, подполковник КОЗЛОВСКИЙ гэгшэдэй артиллеристнууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор БЛАГОСЛАВОВ, полковник ТРЕТЬЯКОВ, полковник НЕМИРОВСКИЙ, подполковник ...УБРАВИН, подполковник ПЕТРОВ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор ...ОРЗОВ, хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор ...ОВАРЧУК, полковник СЫЧЕВ гэгшэдэй хэлхеэ-холбоошод шалгаржа гараба.

Ингэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тула, ЛАУЕНБУРГ ба КАРТУЗЫ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, мартын 10-да, 21 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол эдэ нэрлэгдэһэн городуудые эзэлэн абаһан 2-дохи Белорусска фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга... Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй... лада ЛАУЕНБУРГ ба КАРТУРЗЫ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бөөз даанхай... йхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

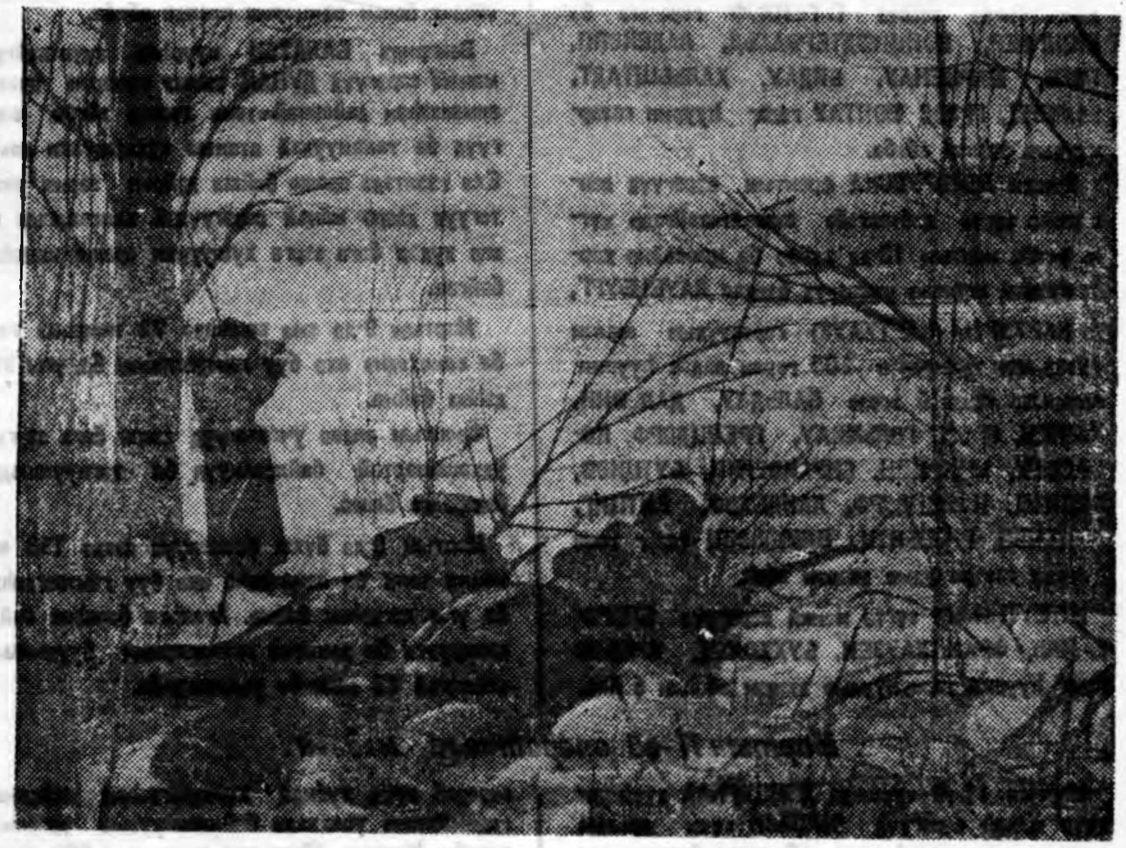
Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

...45 оной мартын 10. № 298.

Сэрэгшэдтэ дулаан хубсаһа бэлэдхэбэ

«Советская Грузия» гэжэ сэм... фабрикын фабрично комитет ...Армиин боецүүд ба офицернүүдтэ дулаан хубсаһа нэхэлтые ...дхэбэ. Олохон хүдэлмэришэд ...эй шэфтээ абаһан госпитальда байһан шархатаһан сэрэгшэдтэ оймһо, перчатка, свитр ба бусад зүйлэй хубсаһануудые нэхэжэ үгэбэ. Мария Желяева 40 туфель, Вдовина гэгшэ 100 паар туфель оёбод.

Дунайска Сэрэгэй Флотилиин. Дайсанай байһан эрьеые ажаглажа байна. Дозорнуудай командир Н-дохи статьятай старшина В. Г. Веретенников.

С. Шименскиин фото (ТАСС-эй фотохронико)

ФРОНТОВИГАЙ ТЕТРАДЬҺАА

1. Германиин городһоо

Үдэр бүри илалта дэбэлэбди, үдэр бүри баяр дууланабди. Немецэй совдонь хаанһаа шулуун өөр дээрэнь унана. Манайхин илалтатай урагшаа дайхижа, Германиин олон город эзэлэв. Би гурбан город абалгада хабаадааб. Манай город ороходо, городто һуурин зон гэжэ огто угы. Үбгэд һамгадниье бэеэ гэнтэй зэмсэй дээрэ тоолохо тэргэлһэн байгаа. Немецүүд гэр бараагаа галдан шатаажа арилна. «Шагаг, манда гамтай бэшэ» гэжэ хөөрэдэн унгэрнэбди. Өөрынгөө газар дээрэ, өөрынгөө городой, өөрынгөө эд зөөриин немецэй гарһаа шатажа байхые харахада ехэ гара буутша, дайсанда хоро бусалагша бэлэй. Смоленск городто 4 дабхар ехэ гэрэй бүтэн үлэһые харахадаа, энэ гэрэй үлэһэндэ һайн гэжэ эльгэрхэв харан бэлэйбди. Сталинградаа хамсалжа, немецэй һөөн дэрэ, городой үнэһэн һуури һалмархай соо байхадаа, «Эх, немецэй газар хүрэхэдөө, немецэй город ошохоодоо һуури угы болгохоб. Минии хүрөөгүй һаа, ши бү мартата—энэ городой энэ болоһые гэжэ хорою бусалан хелсагша бэлэйбди.

«Мартаагүйбди! Бидэ дайсаниие дарахаа ерээбди, харюугаа абахаа ерээбди» гэжэ хөөрэлдэнэбди.

Город абажа байлдаан соо ябаһан Манай солдадай нюдэндэ: манай үнэһэн болоһон Сталинград, үншэн хүүгэд харагдана.

Бидэнэр хэзээдэшье мартахагүйбди. Дайсаниие дарахабди!

Баруулжаа, нүхэд баатар гвардеецүүд, Берлин тээшэ!

2. Берлин ошоһон харгыһаа

Улаан шуһан болоһон, хоёр захаараа зүргэ тарихаан модотой хабшуу нарин заһамал харгы баруулжаа зурына. Энэ Берлин ошоһон харгы гээшэ. Энэ замаар манай эхэ орониие эзэмдэхэ гэжэ немецэй сэрэг субаһан юм. Энэ замаар манай Сталинград ба Ленинградые буудахаа тоно буугаа немецүүд зөөһэн юм. Энэ замаар манай эгэлэн байһан, жаргалтай хүүгэд, хүгшэдые буудахаа хоро һомоёо зөөһэн байгаа.

Мүнөө энэ замаар немецэй булигдаһан, бута сохигдоһон зүлөөрүү, үлэн арин Берлин тээшэ, нүхэн руугаа галзуу хүрин улаан шуһаа гоожуулан һолжорно. Энэ замаар немецые намнажа баруулжаа ябахада—нохойн ухэлөөр үхэһэн немецүүд, бензингүйдөөд хаяһан машина тохниког лашагдаад хаяһан оркиһон буу һомо үргэлжэ нэбшинэжэ хэбтэнэ.

Унгэрэгшэ үдэр немецэй тэил гаража, дайсаниие бөөһөн манай танкистнарай таһалһан немецэй 500 тэргэтэй ашаа зам дээрэ хэдэн модо газаагаа зурыжа байхыень харанаб. Манһаа тэрьелжэ Зүүн Пруссиһээ зугтааһан фашистнар замда хүсэглэжэ шоно нюдөөрөө хаража, нүбшилдэжэ байлаг болоо.

Сталинай алдарта арми энэ замаар баруулжаа Берлин тээшэ шамдана. Манай суута сэрэгшэд, һүртэй артиллери баруулжаа, баруулжаа шамдана. Хүү баруулжаа Берлин тээшэ зориһобди. Шархатаһан ангай хилуун мүрөөр үдэр һүнигүй дайсаниие намнанабди. Немецэй хэрэглэһэн эльдэб хорото аяга хэмжээнүүд Улаан Армиинхидай баатар хүсэндэ бута сохигдон унана. «Берлин тээшэ» гэһэн үгэ манай зөөе холо тодоор һанагдана. «Газар дээрэ галзуурһан, хүн түрэлхидэй дайсан фашистнуудые өөрынь нүхэн соо эсэслэн дараха үдэр саг ойро болоо. Түргэн Берлин хүрэжэ, дайсанаа шамдуу дараи, үүжам һайхан эхэ орондоо бусая. Баабай ахайгаа һанан лурдан ябагша жаахан хүүгэдэйнгээ зөөлэнхэн толгойе эсэгэ ахын урин гараар элһбэе. Урагшаа, Берлин тээшэ!» гэжэ баатар фронтынхид Берлин ошоһон замаар шамдуу, шангаар, хүнгөөр алхална.

Ц. НОМТОЕВ.

Кружок эмхидхэгдэбэ

ВКП(б)-гэй истори болон «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн» тухай нүхэр Сталинай түүхэтэ номые шудалха кружок Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо (Бодонгуудай сомон) үнгэрэгшэ намар эмхидхэгдэһэн байгаа. Энэ кружогой занятинууд саг соогоо болодог. (Кружогойнь хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Баргаева).

Мүнөө ВКП(б)-гэй историин III тлавая үзэжэ байна. Һурагшадайнгаа дундаһа ВКП(б)-гэй член нүхэр Дугарма Цыденпилова, Бадма Бадмаев болон Цыренну Арьяева гэгшэд үзэһэн темэеэ шудалха талаараа шалгарна. Тракторна бригадын бригадир Жап Эрдынеев гэгшэд баһал һайнаар шудална.

Советскэ Информбюроһоо

Мартын 10-ай оперативна мэдээнһээ

Мартын 10-ай туршада ДАНЦИГҺАА зүүн-урдуур манай сэрэгүүд добтолгото байлдаануудые хэһэнэйнгээ эсэстэ ТИГЕНХОФ городые ба ЙЮНГФЕР, НОЙШТЭДТЕРВАЛЬД, ЛАДЕКОПП, ТИГЕ, МАРИЕНАУ, ВИДАУ, ХАЛЬБШТАДТ, МИЛЕНЦ, ГРОСС МОНТАУ гэдэг һуурин газарнуудые эзэлэн абаба.

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд данцигска зүгтэ добтолгёо амжалтатайгаар хүгжүүлжэ, мартын 10-да тумэр ба шоссейнэ харгынуудай шухала узелнууд болохо ЛАУЕНБУРГ, КАРТУРЗЫ (КАРТХАУЗ) городуудые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн 300 гаран ондоо һуурин газарые, тэдэнэй тоодо БАЛЬДАУ, ДАЛЬВИН, ШЕНЕК, ГРОСС ГОЛЬМКАУ, ГРЕНЦДОРФ, КОБИССАУ, МИХУЦИН, СИРАКОВИТЦ, БУТЦКОВ, ЦЕВИТЦ, НОЙЕНДОРФ, ЛАНДЕХОФ, БИТЦИГ, ЦЕЦЕНОВ, ГИЗЕБИТЦ, ШМОЛЬЗИН гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлэн абаа.

ШТЕТТИНСКЭ зүгтэ манай сэрэгүүд ЕГЕРСВАЙЛЬ, ФРАНЦХАУЗЕН, БУХХОЛЬЦ, КЛЕБОВ гэдэг һуурин газарнуудые эзэлэн абаһан байна.

Мартын 9-эй байлдаануудта 1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд 2.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые пленда абаба.

Венгридэ БАЛАТОН нуурһаа зүүн-хойгуур манай сэрэгүүд ДУНАЙ тээшэ сүмэрэн орохые эрмэлзэһэн дайсанай томо хүсэтэ ябган сэрэгүүд ба танкнуудай атакые сухарюулан сохёо. Ехэ гээлтэдэ орожо байһан дайсан зарим участогуудта манай сэрэгүүдэй хамгаалгын газар хүдэр бага зэргэ хушууран орожо шадаһан байгаа.

Мартын 9-дэ энэ оршондо 72 немецкэ танк ба самоходно ехэ буу гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ бага зэргын удхашанартай байлдаанууд ба тагнуулшадай бэдэрэлгэ болоо.

Мартын 9-дэ бүхы фронтнууд дээрэ 113 немецкэ танк ба самоходно ехэ буу гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 83 самолёт унагаагдаба.

Мартын 11-эй оперативна мэдээн

Мартын 11-эй туршада ДАНЦИГҺАА зүүн-урдуур манай сэрэгүүд ВИСЛЫН зүүн эрьеые хойшоо зубшан добтолжо, 40 гаран һуурин газарнуудые тэдэнэй дундэ БРЕССКЕ, НОЙТАЙХ, АЙХВАЛЬДЕ, ТРАЛАУ, ГРОСС ба КЛАЙН-ЛИХТЕНАУ, ЛИССАУ гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлбэ.

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд Данцигска зүгтэ добтолгёо үргэлжэлүүлжэ, ЛЕБА гэдэг городые ба 200 гаран ондоо һуурин газарнуудые, тэдэнэй тоодо КЕЛЛИН, ПОМИЧИН, СТАРАХУТТА, ЛЕБНО, ВИШЕТЦИН, ГРОСС ба КЛАЙН БОШПОЛЬ, ЛУЗИН, ЗВЕЛАУ, ГНЕВИН, ЛЮБЛОВ гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлбэ. Мартын 10-да болоһон байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 1.000 гаран немецкэ солдат ба офицернуудые пленда абаба.

КОЛЬБЕРГЫН оршондо манай сэрэгүүд тус городой зүүн хубида хүреэлэгдэһэн дайсанай гарнизониие усадхаха байлдаануудые үргэлжэлүүлбэ. Мартын 10-да энэ оршондо 1.600 гаран немецкэ солдат ба офицернууд пленда абтаба.

Венгридэ БАЛАТОН нуурһаа зүүн-хойгуур ба зүүгээр манай сэрэгүүд дайсанай танкнуудай ба ябган сэрэгүүдэй томо хүсэнүүдэй үсэд шанга атакануудые сухарюулба. Мартын 10-да энэ оршондо манай артиллериин буудалгаар 95 немецкэ танк үгы хэгдэһэн, энээнһээ гадна, манай миннэ полинууд дээрэ 57 немецкэ танк гэмтээгдэһэн ба тэһэлэгдэһэн байна.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ тагнуулшадай бэдэрэлгэнүүд ба хэдэ-хэдэн пунктнуудта нютагай удхашанартай байлдаанууд болобо.

Мартын 10-да бүхы фронтнууд дээрэ 187 немецкэ танк болон самоходно ехэ буунууд гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна.

таргана. Бүлэг тагнуулшадые толгойлон ябаһан старшина Дмитриев немецкэ сапёрнуудай һахижа байһан хүүргэ тээшэ дайсанай тыл хүдар һэтэ сохин ороо. Манай тагнуулшад гэнтэ гитлеровецүүдтэ добтолто хэжэ тэдэнэй зарьмые үгы хээд, үлэгшэдыень пленда барижа абаба. Ахалагша сержант Резвых гэгшын команда доро ябаһан сапёрнуудай подразделени бүлэг танкнуудые үдэшөһэн юм. Советскэ танкнуудай харгые танк унагааха нүхэнүүд хааһан байгаа. Дайсанай хүсэтэ буудалга хэһээр байтар сапёрнууд нүхэнүүдыень бүтүүлээд танкнуудтаа харгы гаргаа. Тус подразделениин боецүүд урагшаа дабшаха зуураа бүлэг гитлеровецүүдтэй ушаржа тэдэнэртэй байлдаа хээ. Автоматай буудалгаар сапёрнууд 30 немецые үгы хэһэн байна.

◆ Кольберг городой оршондо манай сэрэгүүд дайсанай хүреэлэгдэһэн гарнизонуудые үгы хэхэ байлдаануудые хэбэ. Эрмэлзэлгэтэйгээр урагшаа дабшажа Н-скэ соединениин частьнууд Кольбергһээ баруутаар Балтиин далайн эрьедэ хүрэжэ дайсанай гарнизоной сухариха замые таһалаа. Эрмэлзэлгэтэ сохилтонуудаараа манай боецүүд городой баруун хубиие дайсанһаа сэбэрлэбэ. Манай бусад подразделенинүүд һүниндөө Кольбергын зүүн захада сүмэрэн ороо. Абарга сооо хабшагдаһан олон тоото немецкэ гарнизон галзуу шанга эсэргүүсэлтэнүүдые үзүүлнэ. Манай штурмовой бүлэгүүд дайсанһаа үйлсэнүүдые хойно-хойноһоонь сэбэрлэнэ. Немецүүдһээ олон буу зэбсэг ба һомо хэрэгсэлтэй складууд буляагдан абтаһан байна.

◆ Венгридэ Балатон нуурһаа зүүн-хойгуур ба зүүгээр манай сэрэгүүд дайсанай томо хүсэтэ танкнууд ба ябган сэрэгтэй атакые сухарюулан сохёо. Ябашье Дунайда хүрэхэ гэһэн захирагта абаа һэмди гэжэ пленда абтаһан немецүүд мэдүүлнэ. Советскэ артиллериин хүсэтэ буудалгаар тэдэргээ хаягдаһан автоматчигуудтай хуягта транспортер ба немецкэ танкнууд манай сэрэгүүдэй дайшалхы жагсаал соогуур һэтэ сохин гарахые эрмэлзэжэ, ехэ хурданаар дахин-дахин атака хэнэ. Советскэ ябган сэрэгшэд, артиллеристнүүд болон бронебойщигууд дайсанай атаканuудые эрэлхэг шангаар сухарюулан сохино. Нэгэ үдэрэй байлдаанда 2.000 гаран немецкэ солдат болон офицер үгы хэгдэбэ. Манай позицинуудта орохо замууд дээрэ дайсанай гэмтээгдэһэн ба галдагдаһан олон танк, самоходно ехэ буу болон хуягта транспортёрнууд үлэһэн байна.

Манай авиаци Данциг ба Кенигсбергдэ добтолбо

Мартын 9-эй һүни манай хүндэ бомбардировщигууд ДАНЦИГ ба КЕНИГСБЕРГДЭ добтолго хэжэ, эдэ городуудта байһан сэрэгэй ажаүйлэдбэриин объектнүүдые бомбодоһон байгаа.

Бомбодолгын эсэстэ ДАНЦИГТА олон хэһэг түймэр гараа. Порт ба тумэрзамай узелдэ илангаяа ехэ түймэр үзэгдэбэ.

КЕНИГСБЕРГДЭ хүсэтэ тэһэрэлтэнүүд, хойшолонтой хэдэн хэһэг түймэр гараа.

★ ★ ★

◆ Данцигһаа зүүн-урдуур манай сэрэгүүд байлдаатайгаар хойто зүг тээшээ Висла мүрэнэй зүүн эрье зубшан дабшаба. Дайсан болбол каналнуудай үдхэн һалбаринуудаар хэршэгдэһэн, нэбтэрэн гарахада түбэгтэй газарые хэрэглэн үсэд шанга эсэргүүсэлтэ үзүүлээ. Харгынуудые миниировалээд түргэ-түргэн контратака хэжэ, немецүүд советскэ габшагай частьнуудые һаатуулан бариха гэжэ һэлэһэн байгаа. Тумэрзамай узел болохо ба немецүүдэй хамгаалтын газарай түшэг тулгууриин шухала пункт болохо Нойтайх тээшэ ороһон замууд дээрэ айхабтар шанга байлдаанууд болобо. Манай нэгэ буудалгын часть энэ һуурин газарые хойто талаарынь тойрон ороо. Ондоо частьнууд урда ба зүүн талаһаань дайсанда сохилто хэбэ. Үсэд шанга байлдаанай һүүлдэ Нойтайх дайсанһаа сэбэрлэгдэһэн байгаа. Батальонһоо үлүү немецкэ ябган сэрэгүүд үгы хэгдэбэ. 18 ехэ буу, 41 пулемёт, олон винтовко, автомат ба һомо хэрэгсэл булягдан абтаа.

◆ Хоёрдохи Белорусска фронтын сэрэгүүд Данцигска зүгтэ добтолгоёо амжалтатайгаар үргэлжэлүүлбэ. Манай габшагай соединенинүүд ба ябган сэрэгүүд Бренкенхоф гэдэг каналые гаталан гараад, хойто зүг тээшэ дабшаба. Леба городой оршондо дайсан болбол томо хүсэнүүдые хамтадхаад, Балтиин далайн эрье дээрэ энэ шухала түшэг тулгууриин пунктые алдантүйгөөр өөһэдынгөө гарта бариха гэжэ һэдэһэн байгаа. Советскэ частьнууд дайсанай хэдэн контратакые сухарюулан сохёод, һүүлээрынь немецүүдтэ хүсэтэ сохилтонуудые хэжэ, Леба городые эзэлэн абаа. Зүүн зүг тээшээ дабшажа ябаһан манай ондоо частьнууд хорин километр урагшаа дабшаад, Нойштадт городто орохо замууд дээрэ байлдаануудые хэжэ байна. Манай сэрэгүүдэй сохилтодо тэсэнгүй сухарихадаа дайсан болбол хүнгэ гээлтэнүүдтэ ороно. Хүсэжбэшэ мэдээнэй ёһоор нэгэ үдэрэй байлдаануудта 2500 гаран немецкэ солдат болон офицер хюдаглаа. 23 танк, 51 паровоз, тумэрзамай 12 эшелон, ашаа тээбэритэй 1.700 повозко, сэрэгэй зөөритэй 21 складтай хамта трофей булягдан абтаһан байна.

Немецкэ булимтарагшадтай хэһэн байлдаануудта советскэ боецүүд шэн зориг ба геройзм

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАС[С]Р-эй Верховно Соведэй Президи[умай] Хүндэлэлэй грамотаар шагн[агдаһа]һан Заиграйн аймагай Тель[…] нэрэмжэтэ колхозой ефрем[…] звеногой звеньевод нүхэр С[…] Киселёв. А. Поповой фо[то]

ЭЗЭМДЭГШЭДЭЙ АБААШАҺ[АН] ТРАКТОРНУУД БОЛОН МАШИНАНУУД БУСААГДА[Ж] БАЙНА

Немецко-румынскэ булимт[арагшадай] шадай саг зуурын эзэмдэ[лэй] үелэ, тэдэнэрэй абаашаһан [...] Винницкэ областиин МТС-[үүдтэ] бусаагдажа эхилбэ. 40 тра[ктор,] 126 тракторна анзаһан, 47 [трак]торна сеялкэ, 37 культив[атор,] олон борной ба хүдөө [ажах]лай бусад зөөринүүдтэй түм[эрза]май хоёр эшелон Румын[һаа] һаяхан ерэбэ.

КУЗНЕЦКЭ БУЛАДЫЕ ТҮР[ГЭН] ХАЙЛУУЛГА

Кузнецкэ комбинадай мар[тено]вецүүд Верховно Главноком[андую]лагшын приказда харюу бо[лгон] буладые түргөөр хайлуулжа[а] сэбһөө үлүүлэн тумэр үтэбэ. [...]гэ суудхэ соо булад хайлуу[л]шад даалгабарита нормоһоо га[ргажа] 800 тонно үнтэр шанартай [булад] лад гаргаба. Мастернууд [...] ба Чакиев гэгшэд эрхим ам[жал]тануудые түйлаба.

С. ЖУМАГАЛИИН ШҮЛЭГҮ[ҮД]

Казахска гүрэнэй хэбл[элэй] «Походно дуунууд» гэжэ С. [Жу]магалиин шүлэгүүдэй сбор[ник] ород ба казахска хэлэнүүд д[ээрэ] хэблэгдэбэ. С. Жумагалий бо[...] жэлэй туршада партизанска [от]рядай политическэ хүтэлбэри[...] шэ байһан ба немецүүдтэй х[...] байлдаануудта хэды дахин ха[бса]далсаһан байна. Энэ каза[хска] пэдэй дуунууд хадаа Хайру[...] нов, Луковников ба бусад па[рти]занска отрядай командирну[удта] зорюулагдаһан байха юм. [...]рюулалта», «Нүхэдүүд, би [...] ваа һанажа үйданам», «Па[рти]занска һүни» гэжэ шүлэгүү[д] гадна тус сборникто 1938 [...] бэшэгдэһэн шүлэгүүдынь [...]лагдаба.

ЛИТОВСКО ССР-эй СОВЕТС[КЭ] УРАНЗОХЕОЛШОДОЙ СОЮЗ[…]

Литовско ССР-эй Сэветскэ [уран] зохёолшодой Союзай шэнэ [прав]лени байгуулагдаба. Энэ пр[авле]ниде К. Карсакас, А. Вен[…] И. Шимкус, К. Борута, П. […] чюпас, Т. Тильвитис, П. Па[…] И. Банайтис, И. Балтушие[…] шэд оролсоно.

Правлениин түрүүлэгшэ [...] Карсакас, секретарь Т. Ти[льви]тис, каунасска филиалай х[ари]салгата секретарь А. Вен[...] гэгшэд болгогдоһон байна.

ЭРДЭМТЭД—КОЛХОЗУУДТА

Алганска талын колхозуудта саяхан бүлэг научна сотрудникууд ошобо. Эрдэмтэд халаа үнгэрэгшэ жэлдэ ургасада ехэхэн һаад хэһэн хулганануудтай тэмсэхын шэнэ дүй дуршалтай колхозникуудые танилсуулха байна.

Колхозно залуушуулай бүхэсоюзнэ санын мүрысөөн

Москва шадар нэгэ хэды үдэрнүүдэй туршада болоһон колхозно залуушуулай Бүхэсоюзна санын мүрысөөн үсэгэлдэр дүүрэбэ. Тус мүрысөөндэ Московско, Свердловско, Горьковско ба бусад областьнуудай, мүн тэрэшэлэн Грузинска, Армянска ба Карело-ловскэ областиин колхозуудай санашад хабаадалсаба.

Бүхэсоюзна мүрысөөндэ Свердловско областиин колхозуудай санашад нэгэдэхи һуури, Московско областиин колхозуудай санашад хоёрдохи һуури эзэлбэд.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ БИБЛИОТЕКЭНҮҮДТЭ НОМУУД

МОСКВА. РСФСР-эй Наркомпрос болбол Бурят-Монгол АССР-эй библиотекэнүүдые номуудаар хүсэлдүүлхын тухай шиидхэбэри абаба. Нэгэдэхи хахад жэлэй хубида тус республикын библиотекэнүүд 15.000 номуудые абаха байна.

Газартаа шииг нойто тогтоожо, зүбөөр элдүүрилэе!

...най республика хура бороо... дутамаг тээшэ тоологдодог ... Ехэнхидээ хура бороо оро... хүдөө-ажалай культуранууд ... ургасада һайн туһа үгэхөөр ... сагта эродоггүй байна. ... намарай үедэ хура бороо ... байгаад июль, август соо ... ородог байха юм. Зунай ...охи хахадта ороһон хура ... эртын орооһото культура... ... ургасые дээшэлүүлхэ та... ехэ туһа болодэг. Оройн ...тын орооһото культура бо... овёс, ячмень, шара будаа, ...ха гэхэ мэтын ургасануудта ... соо ороһон бороо ехэ ту... Мүн энэ үедэ ороһон ху... бороо хартаабха болон овощь... культура, корнеплодой ур... нилээдгүй дээшэлүүлдэг ...

...най һүүлэй һарануудта оро... хура бороо газарай хүрьһэн... шииг нойто байлгаха тон ну... мүн. Иимэ дээрэһээ энэ ... ороһэн хура бороо манай ...бликын эрхэ байдалда удаа... жэлэй орооһото таряанай ...ала ехэ туһатай байдаг. ...44 он хура бороогоор ба... ...ы болоһон дээрэһээ полевой ...ьтуранууддай ургасада хохи... ...шараа. Үнгэрэгшэ жэлдэ ...ай полевой хүдэлмэриһөө ...эд олонхи аймагуудаар ...ыга туһатай хура бороо ...гүй. орооһото таряан ганса... ...э 1943 оной газарай хүрь... шиигээр ургаһан байха ...

...онло сагай уларилай муу ... болэбошье газараа пар ...һаа эхилээд һайнаар эл... ...шэ шалаа һаа колхозууд ... ургаса хүряажа шадаха ... Теэд, зарим колхозууд ... тарилгые оройтуулжа хэ... газарай хүрьһэндэ шииг ... байлгаха ябадалые анха... ... дээрэһээ нилээгүй ехэ ...аа доошолуулһан байха ...

...рят-Монголой талын райо... ... эрхэ байдалда газарай ...эндэ шииг нойто үлөөхэ ...е буртаг үбһэнһөө сэбэрлэ... ...э мэтын агротехникын ...а эрилтэнүүдые хүүргэхэ ... зайлашагүй.

...агладаг газарта үтэгжүүл... ...элтэ тежээл үгэлгэ гэхэ ... ефремовскэ агротехникын ...а заабаринуудые бэелүүл... ...ргасада угаа ехэ хүсэ үгэхэ ...

...рай хүрьһэнэй шииг нойтые ...гүй байлгаха ябадалта ...ашэ ехэхэн удхашанартай. ...жэ ехээр буртаг үбһэндэ ...һан севооборотой полиие ...а болбосоруулхаар таһал... ...эргтэй. Пар гээшэ ганса полидо шииг нойто сугл уулха зорилготой бэшэ, мүн үндэһэлиг, үндэһэ тараадаг буртаг үбһые бүри мүһэн усадхаха, тэжээл болохо юумэнүүдые газарай хүрьһэндэ үлөөхэ ябадал хангадаг юм.

Пар хахалха болзорые хэмһээнь алдангүй үнгэргэхэ гээшэ тон шухала. Жэшээлхэдэ, Онохойн селекционно станциин дүй дүршэлөөр майн 15-да хахалһан пар нилээдгүй һайн ургаса үгэһэн байна. Июниин нэгэндэ хахалһан пар майнхитэй сасуулхада 10 процент бага ургаса үгөө. Тиихэдэ оройтуулжа июлиин 15-да хахалһан пар майнхиһаа 28—26 процент бага ургаса үгөһэн байха юм. Түрүүшын пар 12—15 сантиметр гүнзэгытэйгээр хяагай үндэһэ хүсэд урбуулхаар хахалагдаа. Борной, драпач, культиватор гэхэ мэтын зэбсэгүүдээр хэгдэхэ удаахи болбосоролгонууд хахалагдаһан газарай хүрьһэн сэюһоо хяагай үндэһые тарман гаргадаг. Энээнэй һүүлээр парай буртаг үбһэндэ дарагдаад байгаа халань нэгэ дахин гү, али хоёр дахин культиваци хэхэ хэрэгтэй. Бороо ороһоной һүүлээр 18—20 сантиметр гүнзэгыгөөр параа июль соо дахин хахалаад, һүүлээрынь борнойлхо ёһотой. Тэрэнэй удаа парай буртаг үбһэтэй болоод байгаа һаа культиваляар тэрэниие үгы хэхэ хэрэгтэй. Пар дахин хахалха таарүү саг июль, августын түрүүшын хахад болохо юм.

Аргал шэбхын үтэгжүүлтэ гээшэ ургаса дээшэлүүлхэ эрхим арга мүн. Парлан болбосоруулхадаа аргал шэбхэ хэрэглэхэ шухала. Ган жэлэй болоо һаа хабарай таряанда хүсэд эһээгүй аргал шэбхэ оруулхада ашаг үрэ муутай байдаг.

Газарай үрьһэндэ шиит нойто дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдэй нэгэниинь һайрамай үһан болоно. Хүурай хүрьһэндэ болон эртын тарилгын, хартаабха, овощьной культурануудта зорюулагдаһан участогта хүрьһэ шииггүүлхын тулада хабарай һайрамай үһа хэрэглэхэ бүхы аргануудые абаха шухала.

Ехэ һалхитай байдаг хабарай үедэ шииг нойтыень хатаахагүй аргануудые тоогоогүй һаа, газарай дээдэ талын хүрьһэн хатан халһатажа, таряанай үрын нэгэн жэгдээр бултайн гараха аргагүй болгожо, ургасые муудуулхада хүргэдэг юм.

Хартаабхын, корнеплодой, овощьной культурануудай, поли бүхы пар хабарай полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүдтэ 5—6 сантиметр гүнзэгыгөөр бамбайлгагдаха ёһотой. Энээнэй тулада юрын борной гү, али заримдаа мэрин тармуур хэрэглэхэдэ болоно.

Хабарай оройн таряанда зорюулагдаһан бүхы поли дээрэ газарай хүрьһые 5—6 сантиметр гүнзэгыгөөр бисалха ба бамбайлгаха хэрэгтэй. һүүлээрынь академик Лысенкын заабаряар 12—15 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалха ёһотой. Хахалһан, культиваци хэһэнэйнгээ һүүлээр удаан болонгүй дары борнойлхо шухала.

Полевой хүдэлмэриин эхилхын наада тээ һолоомын узуур галлажа үлэгдэл болон буртаг үбһэнүүдһээнь полиие сэбэрлэхэ хэрэгтэй. һоломын узуурай үлэгдэлһөө сэбэрлэгдэһэн поли дээрэ пар һайнаар хахалагдадаг, газарай хүрьһэн хатасагүй болодог ба шииг нойтыень хүриһэндөө барагдадаг байха юм.

Тарилгын болзорнуудые, метеорологическа таарүү һайн эрхэ байдалда орооһото таряанай ургаха сагые заримдаа таарүүлжа болодог байна.

Онохойн селекционно станциин ажаглалтаар хара таряан ба шэниисын эртын тарилга шииг нойто багатай байһан 1943—44 онуудта оройн тарилгаһаа нилээд дутуу ургаса үгэһэн байна. Станциин 1943 оной дүршэлөөр шэниисэ тарихада таарүү һайн болзор майн 8—12 болоно. «Алтан бороо» гэдэг овёсто оройн тарилга таарамжатай байба. Манай станциин мэдээнэй ёһоор түргэн болодог «червонец» гэдэг ячменэй майн һүүл багай оройн тарилга һайн үрэ үгэһэн байна.

Шииг нойто ехэтэй намарай хүйтэндэ түрүүшээр дайрагдажа болохо набтар газарта тарилгые эртын болзорто хэхэ шухала. Ехэ наруули үндэр газарта оройн тарилга хэхэ хэрэгтэй. Тарилгын эдэ бүхы болзорнууд нютаг нютагта даһал заншал болонхой байдаг.

Гандадаг газарта үдхэнөөр үрһэ хаяжа, шиигтэй нойтон газарта шэнгэнээр хаяха хэрэгтэй.

Талын зоны эрхэ байдалда гандасагүй культурада шара будаа, гречиха оролсодог байна. Шара будаа аргал шэбхээр үтэгжүүлһэн газарта һайнаар ургадаг юм. Жэшээлхэдэ, селекционно станциин аргал шэбхээр үтэгжүүлһэн пар дээрэ тариһан шара будаа хоёр жэлэй туршада гектар бүхэнһөө 28—30 центнер ургаса үгөө.

К. КРАМ.

Онохойн селекционно станциин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

Будацыреновагай бригада магтагдаһаар

Хэжэнтын машинно-тракторна станциин «Ленин зам» колхоздо хүдэлмэрилдэг тракторна бригадые Раднаханда Будацыренова хүтэлбэрилдэг байна. Энэ бригадын члэнүүдэй олонхид эхэнэрнүүд юм. Үнгэрэгшэ жэлэй полевой хүдэлмэриин эхилхэһээ абаад һүүл хүртэр эдэнэр унаһан малгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилжэ жэлэйнгээ түсэб һайн шанартайгаар дүүргэһэн байна.

Полевой хүдэлмэриин үедэ туйлаһан амжалтануудаа саашадаа улам арбидхахын хойноһоо үдэр һунигүй тэмсэһэн энэ бригадынхид трактор болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилга байгуулагдаһан болзорһоо 93 хоног урид дүүргэбэ. Тиихэ зуураа 5 мянган түхэригэй заһабарилгын хэрэгсэл арбилаа. Заһабарилгын үедэ трактористнууд Найданова, Аюржанаева гэгшэд үдэрэйнгөө нормонуудые үргэлжэ 200—250 процент хүртэр дүүргэдэг байна. Мүн нүхэр Будацыренова өөрөө үргэлжэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ бэшэ нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна.

Энэ бригадынхид өөһэдынгөө тракторнуудые эрхим шанартайгаар бэлэн болгоод, ондоо бригадада 2 трактор заһабарилжа туһа хүргөө.

Түрүү машинно-тракторна станциин эрхим бригадын члэнүүд алдар солоёо нигэжэ нэрэлүүлэн магтагдаһаар ябана.

Сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргана

Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин (Хори) үтэлһэн члеп нүхэр Садовский гэгшэ сабшалангай газар үһалан үтэгжүүлжэ жэлһээ жэлдэ үндэр ургаса хүряаха ябадал хангадаг байна. Мүнөө жэлдэ энэ нүхэрэй хүтэлбэри доро сабшалан дээрэ 3100 шарга наг шэбхэ шэрэгдөө.

Сабшалан дээрэ наг шэбхэ шэрэлгээр тээсгэн эмхидхэгдэһэн воскресниктэ хабаадаһан колхозниигууд Рабланов, Чимитдоржиева, Нанзатова, Мухандуева гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилһэн байна.

Т. ГРИГОРЬЕВА.

Мэргэжэл шудалһан мастер эхэнэр

Сэрэг дайнай эхилхэнһээ хойшо ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар һайн дураараа орожо оньһото орёо мэргэжэлнүүдые шудалһан олон түмэн эхэнэрнүүдэй дунда Улан-Удын мяханай консервнэ комбинадай хүдэлмэрилэгшэ Наталья Бартановна Товарова гэгшын нэрэ зэргэ алдаршамаар байна. Эхирид-Булгадай аймагай үгытэй таряашанай басаган Наталья Бартановна анхан түрүүн мяханай комбинадта юрын хүдэлмэрилэгшөөр ороһон юм. Тэрэнһээ хойшо консервэ үйлэдбэрилхэ мяха бэлэдхэхэ мэргэжэл эрхимээр шудалжа энэ хүдэлмэриин түрүү мастер болоо. Дайнай эхилһэнһээ хойшо мэргэжэлээ улам һайнаар шудалжа үдэр бүхэндэ стахановскэ хүдэлмэриин үльгэр жэшээ харуулна. Хэһэн хүдэлмэриингөө нормо үдэр бүхэндэ эрхим шанартайгаар 200—300 процент дүүргэдэг болонхой. һайн хүдэлмэриингээ түлөө хэдэн удаа шагнал абаһан ба кадрнуудые бэлэдхэхэ инспекторэй хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэһэн байха юм.

Нүхэр Товарова үйлэдбэри дээрэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллахатаяа нэгэн доро олоной дунда ябуулагдадаг ниитын хүдэлмэриие толгойлон ударидадаг байна. Комбинадай хүдэлмэришэдэй дунда энэ нүхэр хэдэн удаа хөөрэлдөө уншалгануудые үнгэргэһэн байна. Тиигэжэ эдэнэрые фронтдохи байдал болон тылдэхи ажалшадай амжалтануудтай һайнаар танилсуулдаг юм. ВКП(б)-гэй член Наталья Бартановна Товаровагай үнгэргэһэн уншалга болон хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсаһан хүдэлмэришэд мүнөөнэй үеын оршон байдалые гүнзэгыгөөр ойлгоод байхадаа фронтдо туһалха ябадалаа улам шангадхан үйлэдбэри дээрэ эрхим шанар, үндэр бүтээсэ туйлана.

Дээрэ дурсагдаһан нүхэр Бартанова шэнгеэр хүдэлмэрилжэ мэргэжэл шадабаряа шудалжа мастер болоһон эхэнэрнүүд манай республика дотор барагдашагүй олон. Эдэ түрүү эхэнэрнүүдээ ажал хүдэлмэреэр омгорхоһон Улаан Армиин боепүүд дайсанаа даража, дархан солоёо нэрэлүүлэн ерэхэдээ тэдэнэрэй баруун гарнуудые шангаар адхажа баяр хүргэхэ байна.

А. МОИСЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Саянтын МТС-эй стахановец-токарь нүхэр Эши Гомбоев. Үйлэдбэриингөө түсэб үдэр бүри 200 процент дүүргэдэг юм.

А. Поповой фото.

...мендамбаев.

Колхозниигуудай дуун

...гэ харгыгаар табилуулжа,
...рэйнгээл харгыда таталуулая.
...эн инагаа һанажа,
...рэйнгээл тарахые хүлеэебди.
Уулынгаа харгыгаар табилуулжа,
Уужамхан талада таталуулая.
...ан инагаа һанажа
Илалтатайл бусахыень хүлеэхэбди.

* * *

...аһаа һалхин һалхилна,
...хан нютагнай сэнгэлиг даа.
...архан нүхэднай бусахал даа,
...амхан илалтаар баялиг даа.

Ардагайнь дэлһэн хиидэнхэйл,
Арюунхан һалхинһаа тиинэ бэзэ.
Амарагайм сээжэ яларнал.
Алтанхан орденһоо тиинэ бэзэ.

* * *

Хатуухан зоригтой амарагни,
Карпатхан үндэртөө ябана гээбши.
Харатайхан дайсатаа даражархёод,
Харижал ерэхэеэ ябана гээбши.
Бидэндээ хүндэтэй амарагни,
Берлиндэнь хүрхэеэ ябана гээбши.
Бэридхэн дайсадаа даражархёод,
Бидэндээ бусахаяа ябана гээбши.

Павел Балтахинов

Цэдэн Галсанов

поэма

(Үргэлжэлэл. Эхинииинь «Б. М. Үнэнэй» мартын 7, 8, 10 ба 11-эй номернүүдтэ).

Бурят хүбүүн
    шолээ бүглөөд байна
Ханаруу хараад.
    Захирал тэндэнь нятдаихай.
Хойноһоонь харахада
    хорёод наһанай хүбүүн, —
Хурса эзмтэй,—
    семинари-формо тобшолно.
Урдаһаань үзэхэдэ
    улаан шарайнь тэнюун,
Омог толгойгоо
    дээрэ үргөөд зогсоно.
Эртэ, орой
    нимэ юумын болохые
Энэ Павел
    үни гүхайлаад ябаа һэн.
Эндэһээ лаха
    сүлөө болон һалахые
Эгээ һаяхай
    һанаага болоод ябаа һэн.
Тиигэжэ,
    энэ мэдээй
        Павелые гүтаабагүй.
Тарбаа һүхөөр
    үнсэгдэһэн шэнги зүгтаабагүй
—Зай, яахаб даа,
    духовно семинари, баяртай!
— Һүүлдэ ерэхэб,
    минии ажалиа факультет!

III. Ангарай военком

1.
.. Үлэн, һүрөөтэй
    хоридугаар он байгаа.
Үхэл, аминай
    галзуу абасалдаан байгаа.
Сибириин тайгаар
    гарюуһан галзууран байгаа.
Байкалай хүбөөгөөр
    баронтон
        атамантан байгаа.
Сибириин добхар
    шэлүүһэн тайгын баянда,
Хариин дайсан
    хамсыгаа шуужа еробо.
Байкал, Ангарын
    гүнзэгы уһанай һайханда
Түрын дайсад
    түрыгөө шуужа оробо.
Зольбо тэдэнэй
    хүлөө татаһан лэ газарһаа
Зүтэр муухай
    элүүриин үурал баална.
Галзуу ноходой
    гараа хүрэһэн лэ газарһаа
Гайхамшаг хүнүүдэй
    элбэг шуһан хаална.
Һяжаан сюгөө
    яйлай хони зүүдэлжэ
Һартай баянай
    Хоройшо гэнжэһээ алдуурна.
Үбгэ эсэгынгээ
    закиһан ханза уудалжа
Үгытэй зон
    нэсэ тээшэ хадуурна.
Байкал далайн үертэ
    захна түбижа,
Хужарта талын хээртэ
    эмээл тохобо.
Бугжагар улаан
    баатар хүбүүн зэһэжэ
Булган малгайнгаа
    баруун хасабшынь һэхэбэ.
Тиигэжэ, энэ
    түрэл дайдаяа аршалжа,
Түрэл ороноо,
    түүхэ домогоо аршалжа
Хужарта талын агта
    сөбхөрөөд гараа юм.
Хурлан гүйдэл,
    уран жороо һураа юм.
Тиигэжэ, нюргандань
    улаан тохом урга юм,
Зандан емээлэй
    зэндэмэни бүүргэ жаргаа юм.
Тиигэжэ,
    бурят баялам хоолой дэһэжэ,
Түргэн Ангартай
    урилдан һорин дуулина.
Гунзагы, үдхэн
    тайгын оёор бусалжа,
Гүйдэлэйнь һалхинда
    хүнэй зүрхэн дуулана:
«Шулуун харгыда
    шудалаа морин юм байна.
Шуһан зүрхэндэнь
    шунаа Ангара юм байна.
Тэмсэлэй замда
    тэнхэрээ морин юм байна.
Түүхын хуудаһанда
    түрээ хүбүүн юм байна...»

2.
Хадын оройгоор
    хайрама жабар тооһоржо,
Хадын оройгоор
    таалама наран гынэ.
Хадын оройгоор
    манан хөөрэн, хооһоржо,
Хадын оройгоор
    балын утаан гүйнэ.
Табин һэлмэ—
    партизанска отряд гулидхаад
Талынгаа найдамтай хүсэн
    болоно Павел.
Һүртэ байлдаанда
    һүрэг дайсанай шуһа адхаад
Һэлмээ хагданда
    аршан, хурсалан байбал.
Тарасын хүбүүд
    түгшэһэн зүрхөө дараба,
Түрүүшын байлдаанай
    амтынь, аюулынь хараба.
Тарасын хүбүүд—
    һүнииң охорхон амараанда,
Таабари, онтохон,
    түүдэгэй зүгаа наадандаа:
«Барон фон-Унгерн
Барга Монголһоо баригдаа.
Байса дээрэһээ тангарна,
Байкал уруу хаягдаа.
        Э-ээ, ха-ха-хаа—
        Байкал далайда шунгана!...
        «Адмирал «хаан» Колчак
Ара Бурядһаа баригдаа.
Архиин һогтуугаар салшаад
Ангара уруу хаягдаа.
        Э-ээ, ха-ха-хаа,
    Ангарын оёор шунгаа!...
«Һардай баян мангарлаа,
Һарха шэлээд мангарлаа.
Шал хооһон толгойдонь
Шалбааг үлөөд мангарлаа.
        Э-ээ, ха-ха-хаа,
    Тархяа тэбэрээд янгарлаа.
«Донской нэен тангараа,
Долигоо хараад тангараа.
Долоон уулын хүндырүү
Доошоо, саашаа тангараа.
        Э-ээ, ха-ха-хаа,
    Долигоо хараад шангараа!...»

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Фельетоной орондо

Һолжоруухайн гэшхүүр

Урда сагта нэгэ хүн Рим хото ошожо ерээд нүхэртөө «Хадын заргэ огүреэ» хараабгэжэ хөөрэбэ гэхэ. Хэрбээ мүнөө тэрэ хүн амиды байбал «Би Улан-Үдэдэ һолжоруухайн гэшхүүр үзөөб» гэжэ хэлэхэ байгаа. Үнэхөөрөөшье һонирхолтой гэшхүүр юм. Советскэ Сталинскэ хоёр уйлсануудай булангда дээрэһээ баруулжа буураһан эриэ үндэр эрье жалга бии. Тэрэ эрье жалга руу хүүгэдүүд үдэр бүхэндэ шаргаар һолжоржо наададаг.

Мүн лэ тэрэ эрьеруу баруулжаа бууһан айхабтар эрид үндэр гэшхүүр бии юм. Тэрэ гэшхүүрөөр үргэлжэ шууяан шаа-яан боложол байдаг. Энэ баһал сто һолжоруухай гү гэжэ хөлө ойроһоо ерэһэн хүн харалта хараад һанажа болохо.

Үнэн дээрээ тэнгэнь һолжорхо наһанһаа үни үнгэрһэн үбгэд хүгшэд илгаагүй шарагаһүйгөөр шааяса буужа, дугыгүйгөөр дүүгэсэ буужа байха юм.

Үни сагта хэдэһэн энэ хүүр үмхиржэ һандаржа дань заһаха һэлыбэхэ седьхэлтэй баабайнар» гүй юм хэбэртэй.

—Яагаад ойлгомтогүй райсоведэй хүндэлэ уялгад еохо хэрэг, гэжэ танил саха бэшэ.

Теэд өөһэдөө энэгүүр гүй хадаа райсоведэй хүт лэгшэд арсажашье магадг

Тиин яахаб даа, тушаа лож энэгүүр ябаад мүх хажуудаа поликлиника һаяар сайһан хайлахань гэжэ һанаагаа заһакайаа юун байхаб.

Тэндэнь ойрошог үшө яаралтай туһаламжын байлгажа гү, али ябажа гэшхүүр яаралтай сагал сат тушаа ха гэжэ һанаж

Чингит ЦЫДЕНДАМ

Хилын саана

Баруун Европодэхи дайнай ябуулгануу

ЛОНДОН, (ТАСС). Союзнигуудай экспедиционно хүсэнүүдэй верховно командованиин штабай мэдээсэл соо хэлэгдэхэнь: союзнигуудай сэрэгүүд 14 гаран немецкэ город ба тосхонуудые, үшөө хоёр һуурин газарые эзэлбэ. Ксантен городые союзнигуудай сэрэгүүд хүрэзлээд, түс городто байлдаануудые хэжэ байна. Бонныҥ хахадынь ба Бад Годесбергын дүрбэнэй гурбан хубинь немецүүдһээ сэбэрлэгдэбэ. Мартын 8-да союзнигууд 6.753 хүнүүдые плендэ абаба. Прюмһаа баруун-хойгуур союзнигууд 5,5 шахуу километр урагшаа дабшажа, хоёр багахан һууринуудые эзэлбэ. Бельнһээ Бонноһоо баруун-хойгуур шадар нэгэ хэды город лэгдэбэ. Рейнын эрион лениһээ баруун-хойгуур гуудай танкова частьну рулировалба.

Дунда ба хүндэ бомб щитууд Рейн хэрэхи со дай хүүргын урда тээхи жуулгэнүүдэй эрипэндо, б һээ урагшаа ошохо ге харгы замуудые атаковал

Штабай мэдээн соо 'Рей ян гарагдаба гэжэ хэлэ

Афинска сүүд ЭАМ-эй члениие алаха шиидхэбэри гаргаба

АФИНЫ, мартын 9. (ТАСС). ЭАМ-эй член, 23 наһатай Михаил Монедас гэгшые сүүдлэлгэ мартын 8-да дүүрэбэ. Монедас болбол түрүүн сэрэтэй сүүдөөр алагдахаар шиидхэгдэһэн юм, теэд һүүлээрынь ЭАМ греческэ правительство хоёрой хоорондохи хэлсээ баталһанай дашарамда тэрэ шиидхэбэринь болюулагдаһан байгаа.

Энэ сүүдлэгдэһэн хүн болбол немецкэ эзэмдэлтын үедэ саботаж эмхидхэһэн мэдээжэ хүнүүдэй нэгэниинь байһан юм. Тусхайлан хэлэхэдэ энэ болбол Пирейдэ немецкэ судные тэһэлшэн, партизануудта немецкэ буу зэбсэг булаян абаха ябалалые эмхитхэһэн байгаа. Энэ хадаа немецүүдэй тэһэлхээр бэлэдхэһэн афинска электростанциие аршалха ябалалда хабаадалсаа. ОПЛА-да (ЭАМ-эй милициин политическэ таһагта) хабаадалсаагүй һэм. минии түрүүшын мэдүүлгэ полицейскэнүүдээр бэшэгдэһэн аад, зэрлит хатуу хашалтада орожо байжа гараа табяа һэм,—гэжэ Монедас мэдүүлбэ.

Түс хэрэгые шэнээр үзэһэн толгэйн хэрэгэй тусхай болбол сүүд дээрэ гэмнэл гэршэ үгы байна, мүн лэн эзэмдэлтын үедэ энэ дэгшын алаһан хүн нэгэниинь болбол жэ офицер байһан байгаа, н СС-тнэй сэрэгтэ алба хэ һан хүн байгаа. Зүб хэгдээгүй гэжэ үмөө бүхы буруушаалтануудые сэхбэгүй. Тэрэ мүртөө сү бол Монедасые саазалан шиидхэбэ.

Демократическэ га ЭАМ-эй хүтэлбэрилэгшэдэ ниинь бэлохо Парцалидес дуулаые мүнөөдэо ту Тэрэ болбол «Эхэ ор амгалан һайн байхын 1.000 дахин ами бэеэ ябаһан» хүниие алахаар һэн ябалалые провокац сэгнэнэ. Юүб гэхэдэ ор дотор нэгэшье предатель мецүүдтэй нүхэсэжэ бай нүүд үшөө шиидхэгдээгүй

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛС

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23. АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23. отде партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03, писем переводов—6-03 (2 зв:); об'явлений—2-62 (2 зв.).

Н—00309. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5